

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

**РІШЕННЯ НОВОАЙДАРСЬКОЇ РАЙОННОЇ РАДИ**

**«19» ВЕРЕСНЯ 2013 Р. № 18/2**

**СТРАТЕГІЯ  
СТАЛОГО РОЗВИТКУ  
НОВОАЙДАРСЬКОГО РАЙОНУ  
ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ  
НА ПЕРІОД ДО 2020 РОКУ**

**РОЗРОБЛЕНА КОМІТЕТОМ ПО СТРАТЕГІЧНОМУ ПЛАНУВАННЮ НОВОАЙДАРСЬКОГО РАЙОНУ**

**за підтримки**

**громадської організації «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону»**

**2013**

## ВСТУП

Стратегія розвитку – важливий документ у процесі формування власного соціально-економічного розвитку, що базується на використанні наявних ресурсів, внутрішнього та зовнішнього потенціалів. Використання власних ресурсів та можливостей повинно відбуватися системно та бути скерованим на відповідні пріоритети, напрями розвитку та цілі.

Новоайдарський район – один із сільськогосподарських районів Луганської області, який знаходиться у самому її центрі. Історично територія Новоайдарського району заселялась представниками різних національних культур – українцями, росіянами, німцями, болгарами, лемками. І тому унікальною особливістю району, окрім природних ресурсів, ландшафтів та джерел питної води, є талановиті та творчі люди. Саме на створення гідних умов життя, праці та творчої самореалізації направлена Стратегія сталого розвитку Новоайдарського району.

В умовах поступового впровадження адміністративно-територіальної реформи та обмеженості бюджетних ресурсів для забезпечення населення якісними соціально-побутовими та адміністративними послугами, підвищення ефективності використання наявних ресурсів та запровадження ефективних моделей управління територією є запорукою подальшого сталого розвитку території, як на місцевому (сільському), так і районному рівнях.

Луганською обласною державною адміністрацією спільно з Національним інститутом стратегічних досліджень у 2008 році було розроблено, а Луганською обласною радою затверджено Стратегію економічного та соціального розвитку Луганської області на період до 2015 року. Стратегічною метою розвитку області визначено створення реальних умов для покращення добробуту населення, вирішення його нагальних соціальних проблем на основі підвищення ефективності функціонування регіональної економіки через структурну реорганізацію, більш ефективне використання економічного, природно-ресурсного та людського потенціалу на засадах поступового досягнення європейських стандартів життя.

Стратегічними пріоритетами економічного та соціального розвитку Луганської області визначені наступні:

1. Реструктуризація та диверсифікація економіки регіону.
2. Розвиток галузей з високим інноваційним потенціалом.
3. Розвиток ринкового середовища. Підтримка малого та середнього підприємництва.
4. Реформування житлово-комунального господарства, реконструкція і розвиток інженерної та транспортної інфраструктури.
5. Розвиток людського потенціалу: покращення демографічної ситуації, забезпечення раціональної зайнятості населення, підвищення ефективності використання трудових ресурсів, розвиток сфери соціальних послуг, розбудова культурного простору.
6. Раціональне використання й відновлення природних ресурсів, охорона довкілля.
7. Удосконалення територіальної структури економіки, вирішення проблем монофункціональних міст і селищ міського типу.
8. Розвиток транскордонної інфраструктури та реалізація проекту Єврорегіон «Донбас».

Новоайдарський район зусиллями всієї громади буде прагнути внести свій вклад у досягнення цих пріоритетів, покращення **добробуту** населення, підвищення **ефективності** використання економічного, природно-ресурсного та людського потенціалів та **професійності** в усіх сферах суспільного життя.

Стратегія сталого розвитку Новоайдарського району на період до 2020 року – це документ, направлений на об'єднання зусиль місцевої громади та є платформою для конструктивного діалогу і партнерства між різними організаціями, органами влади та проектами міжнародної технічної допомоги для реалізації конкретних проектів та ініціатив.

Голова Комітету по стратегічному плануванню  
Новоайдарського району, голова Новоайдарської районної  
державної адміністрації

Заходяченко Микола Олексійович

## ПРОЦЕС СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

Стратегія сталого розвитку Новоайдарського району до 2020 року – це комплексний документ, який окреслює пріоритети та напрямки розвитку смт. Новоайдар та Новоайдарського району в сфері економічної, соціальної та екологічної політики до 2020 року, а також способи та механізми для їх втілення.

Процес розробки Стратегії сталого розвитку оснований на партнерсько-експертній моделі підготовки документів стратегічного характеру у відповідності до вимог міжнародних інституцій (ЄС), з урахуванням трьох базових принципів стратегічного планування:

### 1. Принцип «партнерства»

залучення всіх суб'єктів громади до процесу розробки стратегічного плану

### 2. Принцип «реалістичності»

реалізація операційних завдань повинна бути основана на реально існуючих ресурсах, можливостях та повноваженнях громади

### 3. Принцип «прозорості процесу»

відкритість та прозорість обговорення результатів роботи, а також забезпечення максимально ефективної співпраці зі ЗМІ, як у процесі підготовки, так і процесі реалізації стратегічного плану.

Розробка Стратегії підготовлена з урахуванням положень наступних документів:

- Державної стратегії регіонального розвитку до 2015 року (постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2006 № 1001);
- Стратегії економічного та соціального розвитку Луганської області на період до 2015 року, затвердженої рішенням Луганської обласної ради від 25.09.2008 № 24/10;
- Закону України «Про державне прогнозування і розробку програм економічного і соціального розвитку» від 23.03.2000 № 1602-III;
- наказу Міністерства економіки і європейської інтеграції «Про затвердження методичних рекомендацій по формуванню регіональних стратегій розвитку» від 29.07.2002 № 224;
- постанови Кабінету Міністрів України «Про розробку прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку і складання проекту державного бюджету» від 26.04.2003 № 621;
- Концепції вдосконалення системи програмних і прогнозних документів з питань соціально-економічного розвитку України, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.10.2006 № 504.

Під час розробки Стратегії були використані наступні матеріали:

- Регіональна цільова програма «Розвиток та підтримка малого і середнього підприємництва в Луганській області на 2013-2014 роки», затверджена рішенням Луганської обласної ради від 30.04.2013 № 18/11;
- Програма економічного і соціального розвитку Луганської області на 2012 рік, затверджена рішенням Луганської обласної ради від 29.12.2012 № 16/13;
- Регіональна цільова програма «Освіта Луганщини. 2012-2016 роки», затверджена рішенням Луганської обласної ради від 24.02.2012 № 10/27;
- Регіональна цільова програма створення єдиного інформаційного простору мережі шкільних бібліотек Луганської області на 2011-2015 роки, затверджена рішенням Луганської обласної ради від 25.02.2011 № 3/13;
- Регіональна програма енергоефективності Луганської області на 2011-2015 роки, затверджена рішенням Луганської обласної ради від 22.10.2010 № 39/7;
- Регіональна цільова програма «Луганщина інвестиційна. 2011-2015 роки», затверджена рішенням Луганської обласної ради від 03.09.2010 № 37/20;
- Програма інформатизації музеїв у Луганській області на 2011-2014 роки, затверджена рішенням Луганської обласної ради від 03.09.2010 № 37/26;
- статистичні дані та інформаційні матеріали, що були надані фахівцями Новоайдарської районної ради та Новоайдарської райдержадміністрації.

Документ підготовлений експертним Комітетом по стратегічному плануванню Новоайдарського району та за методологічним сприянням громадської організації «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону». Експертами проекту зі стратегічного планування виступили Олена Козлюк, Ганна Борова, Олег Міхальов, Наталія Коломицева, Ганна Аладжалъян, Олексій Кубар.

Розробка Стратегії здійснювалась у відповідності до наступних етапів:

#### I етап: Попереднє планування та оцінка соціально-економічного стану громади, березень - травень 2012

- створення робочої групи з розробки Стратегії (Комітету по стратегічному плануванню)

Новоайдарського району);

- розробка і затвердження Новоайдарською РДА Положення про Комітет по стратегічному плануванню Новоайдарського району, а також затвердження його персонального складу;
  - розробка та узгодження структури Стратегії та плану подальших дій;
  - збір та аналіз статистичної інформації.

**II етап: Розробка Стратегії та її операційного плану впровадження, квітень - червень 2012**

- проведення додаткових досліджень: виїзних засідань (фокус-груп) у 5 населених пунктах Новоайдарського району (с. Гречишкіне, с. Бахмутівка, с. Штормове, с. Денежникове, смт Новоайдар) та акції з написання творчих робіт учнями загальноосвітніх шкіл Новоайдарського району на тему: «Моє село сьогодні і завтра»;
- складання SWOT-аналізу (визначення слабких та сильних сторін, можливостей та загроз для розвитку території).

**III етап: Розробка проекту Стратегії (документу), червень 2012 - березень 2013**

- формування місії громади та оперативних цілей, операційних завдань;
- розробка операційного плану впровадження Стратегії;
- розробка системи моніторингу та впровадження Стратегії;
- легалізація Стратегії;
- оприлюднення проекту Стратегії;
- проведення громадських слухань;
- затвердження Стратегії уповноваженим органом місцевого самоврядування (районною радою).

Обговорення напрямків і цілей розвитку Новоайдарського району здійснювалася під час засідань робочих груп, до складу яких були залучені фахівці управлінь і відділів Новоайдарської РДА, органів місцевого самоврядування та державних установ, представники місцевого бізнесу:

- «Сільське господарство» (13.09.2012);
- «Культура та туризм» (13.09.2012);
- «Екологія, інноваційне енергозбереження» (13.09.2012);
- «Освіта та молодь» (13.09.2012);
- Комітету по стратегічному плануванню Новоайдарського району (13.09.2012).

Розробка оперативних цілей та заходів щодо реалізації Стратегії на 2013-2020 роки здійснювалася під час робочих зустрічей та консультацій із фахівцями управлінь і відділів Новоайдарської РДА та організацій-партнерів щодо реалізації Стратегії (ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону») в період з 30 жовтня 2012 року по 21 січня 2013.

**Список скорочень:**

РДА – районна державна адміністрація

ПФУ – Пенсійний фонд України

ДПІ – державна податкова інспекція

ПП – приватний підприємець

ОСН – органи самоорганізації населення

НГО – недержавні громадські організації

СОК – сільськогосподарський обслуговуючий кооператив

ЦНАП – центр надання адміністративних послуг

АП – адміністративні послуги

ЗМІ – засоби масової інформації

ЗНО – зовнішнє незалежне оцінювання

ЛНАУ – Луганський національний аграрний університет

НДЕ – нетрадиційні джерела енергії

БД – база даних

ЖКГ – житлово-комунальне господарство

ЄС – Європейський Союз

ПРООН – Програма Розвитку Організації Об'єднаних Націй

СФГ – сільськогосподарське фермерське господарство

КСП – колективне сільськогосподарське підприємство

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю

ОКП – обласне комунальне підприємство

ГО – громадська організація

РЦРГ – ресурсний центр розвитку громад

НПО – неприбуткова організація (термін узагальнює всі види існуючих в рамках українського законодавства неприбуткових організацій, таких як: ОСН (органи самоорганізації населення), ГО (громадські організації), БО (благодійні організації), ОСББ (організації співвласників багатоповерхових будинків), кооперативи тощо).

## СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ ТА ЦІЛІ РОЗВИТКУ

### Стратегічне бачення:

Новоайдарський район – екологічно-чистий район з розвинутою інфраструктурою та гідним рівнем життя населення, багатий народними традиціями та ремеслами. З впровадженням сучасних підходів в управлінні, використанню нових технологій, ресурсів та енергозбереження. Привабливий для розвитку сільського господарства, туризму та переробної промисловості.

### Стратегічні напрямки розвитку:

- I. Стратегічний напрямок «ДОБРОБУТ»
- II. Стратегічний напрямок «МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНІСТЬ»
- III. Стратегічний напрямок «ЕФЕКТИВНІСТЬ»

#### I. Стратегічний напрямок «ДОБРОБУТ»

- I.1. Сприяння розвитку сільськогосподарської кооперації на селі
- I.2. Розвиток туризму
- I.3. Просування інвестиційних можливостей району для розвитку бізнесу

#### II. Стратегічний напрямок «МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНІСТЬ»

- II.1. Розвиток народної творчості та мистецтва
- II.2. Підвищення якості освіти для молоді
- II.3. Підтримка спортивного руху

#### III. Стратегічний напрямок «ЕФЕКТИВНІСТЬ»

- III.1. Впровадження практик електронного врядування в діяльність органів влади та надання адміністративних послуг
- III.2. Впровадження енергозберігаючих технологій на об'єктах соціально-побутової та виробничої інфраструктури
- III.3. Підвищення ефективності використання та збереження природних ресурсів
- III.4. Підвищення самоорганізації населення та підтримка громадських ініціатив

### СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК I. «ДОБРОБУТ»

#### I.1. Сприяння розвитку сільськогосподарської кооперації на селі

- I.1.1 Організаційна підтримка створення сільськогосподарських кооперативів у Новоайдарському районі
- I.1.2 Сприяння впровадженню сучасних технологій у діяльність сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та фермерських господарств
- I.1.3 Сприяння впровадженню маркетингових технологій щодо просування/реалізації сільськогосподарської продукції

#### I.2. Розвиток туризму

- I.2.1 Розробка туристичних продуктів та просування туристичних можливостей району
- I.2.2 Розбудова туристичної інфраструктури та облаштування зон відпочинку
- I.2.3 Проведення фестивалів та ярмарок

#### I.3. Просування інвестиційних можливостей району для розвитку бізнесу

- I.3.1 Підготовка інвестиційних пропозицій Новоайдарського району
- I.3.2 Формування сприятливого середовища для розвитку бізнесу
- I.3.3 Просування інвестиційних можливостей району

### СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК II. «МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНІСТЬ»

#### II. Розвиток народної творчості та мистецтва

- II.1.1 Створення умов для професійного зростання діячів культури та мистецтв
- II.1.2 Організація проведення виїзних майстер-класів по селах району
- II.1.3 Створення осередків народного побуту та творчості
- II.1.4 Впровадження системи «е-культура»

#### II.2. Підвищення якості освіти для молоді

- II.2.1 Створення умов для отримання якісної освіти в учбових закладах району
- II.2.2 Впровадження системи «е-освіта»
- II.2.3 Розвиток «неформальної освіти»
- II.2.4 Залучення молоді до громадсько-культурного та економічного життя району

#### II.3 Підтримка спортивного руху

- II.3.1 Створення технічних умов для забезпечення фізичного виховання в загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах Новоайдарського району
- II.3.2 Сприяння створенню та функціонуванню спортивних клубів при загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах Новоайдарського району
- II.3.3 Проведення щорічних спортивно-масових заходів

### СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК III. «ЕФЕКТИВНІСТЬ»

#### III.1. Впровадження практик електронного врядування в діяльність органів влади та надання адміністративних послуг

- III.1.1 Створення центру надання адміністративних послуг
- III.1.2 Освоєння технологій інтерактивної взаємодії органів місцевого самоврядування з громадянами і суб'єктами господарювання

#### III.2. Впровадження енергозберігаючих технологій на об'єктах соціально-побутової та виробничої інфраструктури

- III.2.1 Підвищення енергоефективності об'єктів соціальної сфери, в т.ч. із використання альтернативних джерел енергії
- III.2.2 Впровадження енергоефективних технологій на об'єктах вуличного освітлення
- III.2.3 Впровадження сучасних енергоефективних технологій для здійснення виробничої діяльності
- III.2.4 Формування у суспільній свідомості принципів сталого розвитку та енергозбереження

#### III.3. Підвищення ефективності використання та збереження природних ресурсів

- III.3.1 Поліпшення екологічного стану річки Айдар
- III.3.2 Реконструкція систем водопостачання та водовідведення населених пунктів Новоайдарського району
- III.3.3 Забезпечення ефективним водопостачанням сільського господарства
- III.3.4 Сприяння впровадженню системи роздільного збору та сортуванню відходів життєдіяльності
- III.3.5 Зменшення впливу господарської діяльності та життєдіяльності на навколишнє середовище

III.3.6 Підвищення екологічної свідомості населення

**III.4 Підвищення самоорганізації населення та підтримка громадських ініціатив**

- III.4.1 Підтримка самоорганізації населення через створення та організацію роботи різних форм неприбуткових організацій та залучення їх до впровадження локальних проектів на місцевому рівні
- III.4.2 Підвищення оперативного впливу територіальної громади на вирішення місцевих проблем
- III.4.3 Популяризація діяльності неприбуткових організацій (НПО) серед жителів району
- III.4.4 Вдосконалення механізмів діяльності неприбуткових організацій (НПО) на території району



## СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ ТА ЦІЛІ РОЗВИТКУ

### СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК І. «ДОБРОБУТ»

Традиційним видом господарської діяльності в Новоайдарському районі є сільське господарство і протягом багатьох десятиліть саме цей вид діяльності забезпечував добробут мешканців всього району. Однак сучасні ринкові умови господарювання вимагають підвищення продуктивності виробництва сільськогосподарської продукції і з процесом машинізації та технологізації одночасно відбувається процес скорочення робочих місць і підвищення фахових вимог до найманих працівників.

Основними роботодавцями в районі є сільськогосподарські підприємства, заклади соціальної сфери державного управління, п'ять невеликих промислових підприємств та малий приватний бізнес. Для мешканців деяких сіл є можливість працевлаштуватись у містах Северодонецьку та Старобільську, однак для більшості віддалених від крупних населених пунктів сіл основним видом діяльності є присадибне особисте господарство, яке в умовах високої конкуренції на продовольчих ринках не дає належного доходу.

Сприятливі умови для розвитку малого і середнього бізнесу та залучення інвестицій у переробну промисловість району є важливими умовами для створення нових робочих місць та підвищення добробуту населення.

Новоайдарський район має унікальну спадщину та природні ресурси, що є вагомими факторами для розвитку такого виду економічної діяльності як сільський зелений туризм та створення умов для самозайнятості сільського населення. А знаходження поруч крупних міст та інших районів дає додаткову перевагу для розвитку фестивального та пізнавального видів туризму.

Основні проблеми, на вирішення яких будуть направлені стратегічні та операційні цілі:

- низький рівень зайнятості місцевого сільського населення на підприємствах району;
- низький розмір середньої заробітної плати;
- слабкий розвиток малого бізнесу (в районі в 2012 році було зареєстровано 79 суб'єктів підприємницької діяльності, що нижче за аналогічний показник у Станично-Луганському і Старобільському районах);
- слабкий розвиток переробної промисловості (в районі зареєстровано тільки 5 промислових підприємств; сільськогосподарські підприємства спеціалізуються тільки на виробництві сировини).

### СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ І. 1 СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ НА СЕЛІ

Сільськогосподарська кооперація – це найбільш поширений спосіб підвищити продуктивність в особистих селянських та малих фермерських господарствах. Так як у багатьох випадках в одноосібних господарствах занадто дорого впроваджувати ті чи інші види діяльності, а кооперативи надають можливість об'єднати ресурси для спільної діяльності, спільними коштами придбати необхідне обладнання, а юридичний статус надає можливість вступати в договірні відносини із закладами торгівлі та іншими юридичними особами. Наявність відміну від діяльності приватних підприємств кооперативи націлені на поліпшення життя своїх членів.

У багатьох регіонах України продукція сільськогосподарських кооперативів реалізується як через заклади торгівлі, громадського харчування, так і через Інтернет-магазини. Така продукція має свою ринкову нішу та своїх прихильників місцевої домашньої та екологічно чистої продукції.

У Новоайдарському районі ефективність кооперації довели 7 сільськогосподарських кооперативів<sup>1</sup>. Для заохочення сільського населення до кооперації та підвищення конкурентоздатності існуючих кооперативів необхідно не тільки надавати консультативну допомогу щодо процедури їх створення та реєстрації, але постійно підвищувати обізнаність членів кооперативів щодо використання нових технологій виробництва та реалізації своєї продукції.

### ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ:

#### Оперативна ціль І.1.1 Організаційна підтримка створення сільськогосподарських кооперативів Новоайдарському районі

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- створити на базі дозвільного центру Новоайдарського району та Районного ресурсного центру розвитку громад (створеного при підтримці Проекту ЄС/ПРООН "Місцевий розвиток, орієнтований на громаду") інформаційний пункт з розміщенням інформації щодо реєстрації сільськогосподарського кооперативу та довідки про діючі в районі СОК;

<sup>1</sup> Станом на 01.05.2013 в Новоайдарському районі працюють: сільськогосподарський виробничий кооператив «Батьківщина» (с. Чабанівка), СВК «Луга – Кий» (с. Райгородка), сільськогосподарський обслуговуючий кооператив (СОК) «Господар» (с. Новоохтирка), СОК «Ай-Дар» (с. Денежникове), СОК «Каскад» (с. Денежникове), СОК «Молочар» (с. Штурмове), ОК товариство садівників «Лісова поляна» (с. Пурдівка)

- організувати спільно з районним центром зайнятості та іншими організаціями проведення навчань щодо особливостей створення СОК та практичних аспектів їх діяльності;
- сформувати список потенційних партнерів - СОК з інших регіонів України;
- організовувати заходи щодо обміну досвідом між кооперативами з різних районів Луганщини та України;
- надати організаційну підтримку щодо створення Асоціації сільськогосподарських кооперативів Новоайдарського району;
- надати організаційну підтримку щодо кооперації бджолярів району для налагодження виробництва фруктів, глазурованих медом.

Перелік завдань буде доповнюватись у відповідності до:

- Державної цільової економічної програми підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів на період до 2015 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2009 № 557;
- Регіональної програми розвитку внутрішньообласної кооперації на 2013-2017 роки, затвердженої рішенням обласної ради від 28.02.2013 № 17/14

термін реалізації: 2013-2015 роки

основні виконавці: управління агропромислового розвитку Новоайдарської РДА, дозвільний центр Новоайдарського району

партнери: районний центр зайнятості

джерела фінансування: власні кошти суб'єктів господарювання, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

#### **Оперативна ціль І.1.2      Сприяння впровадженню сучасних технологій у діяльність сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів та фермерських господарств**

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- створити на базі управління агропромислового розвитку Новоайдарської РДА Інтернет-ресурс (сайт) для розміщення інформації щодо нових технологій/новацій у сільському господарстві;
- створити при РДА постійно діючу школу волонтерства для залучення молодих фахівців/студентів до діяльності управління та покращення використання сучасних інформаційних технологій в державному управлінні;
- проводити на постійній основі інформаційні семінари з питань використання нових технологій/новацій у сільському господарстві, підвищення родючості ґрунтів та виробництва екологічно-чистої продукції тощо

термін реалізації: 2013-2014 роки

основні виконавці: управління агропромислового розвитку Новоайдарської РДА

партнери: Луганський національний аграрний університет (ЛНАУ), ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону»

джерела фінансування: власні кошти суб'єктів господарювання, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

#### **Оперативна ціль І.1.3      Сприяння впровадженню маркетингових технологій щодо просування/реалізації сільськогосподарської продукції**

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- проводити на постійній основі навчальні заходи з питань сільськогосподарського маркетингу;
- надати організаційну підтримку щодо створення рекламної продукції (в т.ч. бренду) та Інтернет- сайтів (магазинів) для реалізації сільськогосподарської продукції

термін реалізації: постійно до 2020 року

основні виконавці: управління агропромислового розвитку, відділ економічного розвитку та торгівлі Новоайдарської РДА

партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону»

джерела фінансування: власні кошти суб'єктів господарювання, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

### **СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ І.2.    РОЗВИТОК ТУРИЗМУ**

Сільський туризм активно розвивається в багатьох країнах Європи та окремих регіонах України (особливо в західних та центральних областях країни). Цей напрямок користується особливою популярністю у мешканців промислових міст – їх приваблює заспокоїлива та розслаблююча обстановка сільської місцевості з її особливими

краєвидами та місцевими традиціями.

Традиційно, відпочинок на селі організовують на базі сільських садиб та невеличких готелів. Однак для багатьох відпочиваючих особливу привабливість становить дегустація страв, виготовлених за місцевими традиційними рецептами, участь у сільських святах, фестивалях та обрядових дійствах, відвідання цікавих місць історико-культурної спадщини, вивчення народних промислів та спілкування з місцевими мешканцями – все те, що дозволяє зануритись в місцеве середовище та емоційно відпочити від міського життя. Окремим напрямком розвитку туризму є активне залучення туристів та гостей регіону до культурних, історичних та природних особливостей території. Участь у театралізованих ярмарках, фестивалях та святах є порівняно новим, але вже дуже популярним видом туристичної діяльності (так званий «подієвий туризм») і має прихильників у багатьох країнах та регіонах України.

Історично територія Новоайдарського району заселялась представниками різних національних культур: українцями, росіянами, німцями, болгарами, лемками. І майже кожне село протягом багатьох десятиліть намагалось зберегти свою культурну ідентичність у вигляді предметів одягу та побуту, традицій та рецептів.

Саме культурна ідентичність району наряду із природними ландшафтами та джерелами питної води є ключовою особливістю розвитку туризму в Новоайдарському районі. А вдале географічне розташування в центрі Луганської області та добре автомобільне сполучення із обласним центром – м. Луганськом та промисловими містами регіону – Северодонецьком, Лисичанськом, Рубіжне, дозволяє створити культурний та туристичний центр для відпочинку регіонального рівня.

## ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ:

### Оперативна ціль І.2.1 Розробка туристичних продуктів та просування туристичних можливостей району

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- розробити цільову програму розвитку туризму в Новоайдарському районі;
- розробити тематичні туристичні одноденні маршрути (такі як «маршрути гурманів» для с. Михайлівка і с. Гречишкіне та пізнавальних маршрутів для с. Смолянинове і с. Безгінове, екологічних маршрутів в межах території Новоайдарського лісництва);
- підготувати інформацію для розміщення на туристичних Інтернет-ресурсах (в т.ч. «Луганщина туристична»);
- розробити пропозиції щодо надання послуг у рамках мисливського сезону з пропагуванням екологічної свідомості та бережного ставлення до навколишнього середовища (с. Смолянинове);
- створити інформаційний туристичний центр Новоайдарського району;
- проводити на постійній основі інформаційні семінари і тренінги щодо розвитку туризму та ведення туристичної діяльності;
- організувати та провести прес-тури із залученням ЗМІ та туристичних агенцій міст: Северодонецьк, Луганська, Лисичанська, Старобільська (щорічно, у квітні/травні та вересні)

термін реалізації: 2013-2014 роки

основні виконавці: головний спеціаліст з питань розвитку інфраструктури, сектор культури, відпочинку, економічного розвитку та торгівлі, відділ містобудування, архітектури, ЖКГ та будівництва, управління агропромислового розвитку Новоайдарської РДА

партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону», ЛОБО «Фонд Громад Луганщини», «Хорс», ДП «Новоайдарське лісомисливське господарство», відділ Держземагентства у Новоайдарському районі, сільські ради сіл: Михайлівка, Гречишкіне, Смолянинове, Безгінове

джерела фінансування: власні кошти суб'єктів господарювання, місцеві бюджети.

### Оперативна ціль І.2.2 Розбудова туристичної інфраструктури та облаштування зон відпочинку

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- провести районний конкурс творчих робіт щодо розробки концепції та форми пам'ятного знаку «географічний центр Луганської області»;
- встановити пам'ятний знак «географічний центр Луганської області» та облаштувати місце для проведення фестивалів та інших культурних подій/ярмарків (у формі амфітеатру);
- облаштувати зони відпочинку в селах: Денежникове, Штормове, Райгородка, Бахмутівка, Гречишкіне

термін реалізації: до 2020 року

основні виконавці: головний спеціаліст з питань розвитку інфраструктури, сектор культури, відпочинку, містобудування, архітектури, ЖКГ та будівництва, управління агропромислового розвитку Новоайдарської РДА

партнери: сільські ради сіл: Штормове, Денежникове, Смолянинове, Гречишкіне

Михайлівка, Райгородка, Бахмутівка, відділ Держземагентства у Новоайдарському районі

джерела фінансування: власні кошти суб'єктів господарювання, місцеві бюджети.

### Оперативна ціль І.2.3 Проведення фестивалів та ярмарок

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- організація і проведення фестивалю та ярмарку «Айдарські стряпушки» на базі с. Михайлівка (щорічно, у травні);
- організація і проведення фестивалю дзвонів;
- організація і проведення фестивалю ремісників у парковій зоні смт Новоайдар;
- організація і проведення фестивалю меду (умовна назва) на базі с. Денежникове (щорічно, у липні);
- організація і проведення фестивалю «Лемківська ватра» на базі с. Штормове (щорічно, у серпні);
- організація і проведення фестивалю національних культур на базі с. Гречишкіне (щорічно, у жовтні)

термін реалізації: щорічно до 2020 року

основні виконавці: сектор культури, відділ економічного розвитку та торгівлі, управління агропромислового розвитку Новоайдарської РДА, виконком Новоайдарської селищної ради, сільські ради сіл: Штормове, Денежникове, Михайлівка, Гречишкіне

партнери: ЛОБО "Фонд Громад Луганщини "Хорс"

джерела фінансування: власні кошти суб'єктів господарювання, місцеві бюджети.

### СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ І.3. ПРОСУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ РАЙОНУ ДЛЯ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ

Процес розширення існуючого бізнесу і відкриття нових підприємств має декілька спільних етапів. Підприємці, обираючи місце для розміщення свого бізнесу, прораховують альтернативні сценарії, виходячи із оцінки декількох факторів: наявність місця для ведення бізнесу (виробничі приміщення або земельні ділянки для їх будівництва), вартість та спеціалізація робочої сили, місцеві податки та адміністративне навантаження, вартість енергоресурсів, технічні і транспортні комунікації, доступ до трас міжнародного та республіканського значення, наявність сировинної бази та близькість потенційних ринків збуту (покупців).

На місцевому рівні основними інструментами для стимулювання створення промислових підприємств, у т.ч. підприємств переробної промисловості, є наступні:

- надання вільних земельних ділянок промислового значення (тип «гринфільд») або об'єктів нерухомості виробничих приміщень (тип «браунфільд») з наявними інженерними комунікаціями та під'їзними шляхами і необхідною землепорядною документацією;
- надання адміністративної підтримки в отриманні реєстраційних документів та документів дозвільного характеру;
- надання консультаційної та інформаційної підтримки щодо місцевих умов ведення бізнесу («дорожня карта інвестора»).

Базовими умовами для здійснення ефективної інвестиційної діяльності є наявність розробленої і затвердженої містобудівної документації: генеральних планів, визначення меж населених пунктів та місцевих правил забудови («зонінг») території.

Ефективність діяльності по залученню інвестицій у багатьох випадках залежить від місцевих умов – наявних пропозицій/місць для ведення господарської діяльності та сприятливого бізнес-клімату, який полягає в наданні якісних послуг по супроводженню проектів інвесторів та оперативності надання необхідної інформації.

Географічне розташування Новоайдарського району в центрі Луганської області, близькість крупних промислових міст (мм. Северодонецьк, Лисичанськ, Луганськ) та кордону з Російською Федерацією дають додаткові переваги для відкриття нових підприємств як з боку місцевих бізнесменів, так і сусідньої держави – Російської Федерації.

### ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ:

#### Оперативна ціль І.3.1 Підготовка інвестиційних пропозицій Новоайдарського району

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- розробити і затвердити землепорядну документацію (генеральний план та визначення меж населених пунктів);
- створити реєстр промислових ділянок та об'єктів нерухомості для ведення бізнесу в Новоайдарському районі;
- розробити інвестиційний паспорт району та «дорожню карту інвестора»

термін реалізації: 2014-2015 роки

основні виконавці: відділ економічного розвитку та торгівлі, відділ містобудування, архітектури, ЖО  
та будівництва Новоайдарської РДА, відділ Держземагентства у Новоайдарському  
районі  
партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону»  
джерела фінансування: місцеві бюджети, залучені кошти спонсорів та міжнародної технічної допомоги.

**Оперативна ціль І.3.2 Формування сприятливого середовища для розвитку бізнесу**

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- проводити на постійній основі зустрічі з представниками місцевого та регіонального бізнесу.

Реалізація цілі також буде відбуватись у рамках реалізації заходів Регіональної цільової програми «Розвиток та підтримка малого і середнього підприємництва в Луганській області на 2013-2014 роки», затвердженої рішенням Луганської обласної ради від 30.04.2013 № 18/11

термін реалізації: постійно до 2020 року  
основні виконавці: відділ економічного розвитку та торгівлі Новоайдарської РДА  
партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону», ГО «Бізнес-клуб «Європейський вибір»  
джерела фінансування: місцевий бюджет.

**Оперативна ціль І.3.3 Просування інвестиційних можливостей району**

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- створення презентаційно-інформаційних матеріалів району;
- поширення інвестиційних пропозицій через спеціалізовані організації та заходи (сайти, БД, інвестиційні форуми).

Реалізація цілі також буде відбуватись у рамках реалізації заходів Регіональної цільової програми «Луганщина інвестиційна. 2011-2015 роки», затвердженої рішенням Луганської обласної ради від 03.09.2010 № 37/20

термін реалізації: до 2015 року  
основні виконавці: відділ економічного розвитку та торгівлі Новоайдарської РДА  
партнери: ОКП «Регіональне агентство сприяння інвестиціям»  
джерела фінансування: власні кошти суб'єктів господарювання, місцеві бюджети.

## СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК II «МАЙСТЕРНІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНІСТЬ»

Найбільш цінним ресурсом розвитку кожної територіальної громади є його населення. Кваліфікація трудових ресурсів є одним із головних факторів інвестиційної привабливості території, а їх професійність – запорукою успішної діяльності та стабільної роботи установ, підприємств та організацій.

Для забезпечення якісних перетворень в соціально-економічному середовищі необхідно підтримувати прагнення населення до професійного зростання в різних сферах діяльності – мистецтві, культурі, народній творчості, спорті, а також створювати умови для покращення їх майстерності, можливості для навчання та обміну ідеями, в т.ч. за допомогою сучасних інформаційних технологій.

Особливої уваги потребує молодь. Окрім отримання якісної освіти у загальноосвітніх навчальних закладах, для повноцінного розвитку особистості, самореалізації та подальшого працевлаштування необхідно розвивати лідерські та комунікаційні навички, відповідальність та вміння працювати в колективі, інноваційність у вирішенні окремих проблем.

Основні проблеми, на вирішення яких будуть направлені стратегічні та операційні цілі:

- недостатня кількість професійних кадрів в організаціях та підприємствах району;
- низький рівень залучення молоді до суспільно-громадського життя району;
- відсутній зв'язок між навчальними закладами та виробничими підприємствами/низький рівень популяризації виробничих професій серед випускників навчальних закладів;
- повільний темп впровадження інформаційних технологій;
- низький рівень залучення молоді до громадсько-культурного життя району, особливо віддалених від районного центру сіл;
- обмеженість пропозицій для дозвілля та розвитку молоді старшого віку в закладах культури району;
- низький рівень фінансового та матеріально-технічного забезпечення дитячо-юнацької діяльності та спорту.

### СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ II.1 РОЗВИТОК НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ, КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА

Новоайдарський район має широкую мережу закладів культури та дозвілля: майже в кожній сільській раді є бібліотека, будинок культури або сільський клуб (сільський клуб-бібліотека). А в трьох громадах – Новоайдарі, Смолянинове та Колядівка відкриті районний краєзнавчий музей та музеї історії сіл.

У районному та сільських музеях зібрані унікальні<sup>2</sup> колекції предметів одягу та побуту, які характеризують поєднання культур народів, що мешкали на території Новоайдарщини на протязі багатьох століть.

У районі з чисельністю населення всього 25,4 тис. осіб<sup>3</sup> працюють 34 майстри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, а 8 колективів сільських та селищної клубних закладів отримали найвищу відзнаку своєї майстерності – почесне звання «народний» та 1 – «зразковий».

Подальший розвиток творчих здібностей місцевого населення та збереження історико-культурного надбання є одним із пріоритетів розвитку району, який буде підтримуватись через реалізацію окремих програм та проектів розвитку.

#### ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ:

##### Оперативна ціль II.1.1 Створення умов для професійного зростання діячів культури та мистецтв

Майстри Новоайдарщини мешкають у різних населених пунктах і не завжди мають змогу особисто приймати участь у різних навчаннях, обмінюватись творчими задумками для створення спільних експозицій. Для підняття загального професійного рівня діячів культури та мистецтва району, визначення спільного бачення та розробки нових ідей щодо представлення культурної спадщини району на загальнообласному та національному рівнях, необхідна постійна та системна діяльність щодо створення організаційних умов та використання сучасних інтернет-технологій.

2 Колекція одягу "Народний костюм Новоайдарщини кін. XIX – поч. XX ст.", Янтарний Храм, колекція предметів побуту лемків

3 Середньорічна чисельність постійного населення станом на 01.01.2012.

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- сприяти створенню районного Клубу творчих людей;
- проводити на постійній основі виставки-продажі виробів майстрів народної творчості;
- проводити навчальні заходи з питань використання новітніх технологій у сфері культури та організації виставок/ярмарок;
- проводити заходи з обміну досвідом серед працівників музеїв та представників закладів культури;
- організовувати участь майстрів району у загальнообласних та національних конкурсах;
- створити єдину мережу для збору інформації через мережу Інтернет та висвітлення її на офіційному сайті Новоайдарського району.

Реалізація цілі також буде відбуватись у рамках реалізації заходів обласної програми «Мистецька освіта Луганщини» на 2013-2015 роки, затвердженої рішенням Луганської обласної ради від 28.02.2013 № 17/8

термін реалізації: до 2015 року  
основні виконавці: сектор культури Новоайдарської РДА, сільські ради  
партнери: районний краєзнавчий музей, ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону», ЛОБО "Фонд Громад Луганщини "Хорс"

джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

#### **Оперативна ціль II.1.2 Організація та проведення виїзних майстер-класів по селах району**

На Новоайдарщині мешкають багато талановитих та обдарованих людей, які займаються різними видами ремесел та народною творчістю за своїм покликанням, а не тільки за своїм фахом. Всі вони мешкають в різних селах і не завжди є штатними працівниками сільських та районного будинків культури.

Для подальшого професійного зростання як самих майстрів, так і залучення якомога більшої кількості молоді та всіх зацікавлених до прикладної народної творчості, необхідно створити умови для обміну та передачі знань від майстрів до учнів по всьому району, тобто організувати постійні виїзні майстер-класи по населених пунктах району.

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- сформувати реєстр майстрів Новоайдарського району;
- розробити Положення про конкурс серед майстрів;
- передбачити в місцевому бюджеті відповідні кошти на забезпечення транспортування, матеріали та заохочувальну премію для майстрів

термін реалізації: до 2020 року  
основні виконавці: сектор культури Новоайдарської РДА, сільські ради  
партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону», ЛОБО "Фонд Громад Луганщини "Хорс"

джерела фінансування: місцеві бюджети, власні кошти суб'єктів господарювання, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

#### **Оперативна ціль II.1.3 Створення осередків народного побуту та творчості**

Історично територія Новоайдарського району заселялась представниками різних регіонів та національних культур – українцями, росіянами, німцями, болгарами, лемками. Вони на протязі багатьох десятиліть, із покоління в покоління, намагались зберегти свої традиції, особливості ведення побуту та приготування страв.

У селі Михайлівка проживають переселенці із Полтавщини, які перебралися сюди понад 300 років тому назад. Це єдине село в Новоайдарському районі, де шануються та надалі розвивають традиції полтавської вишивки, а місцеві господині продовжують готувати за старовинними рецептами полтавської кухні, в т.ч. випікати хліб та здобу. В іншому селі – Дубове збереглось устаткування українського ткацтва.

Для підтримки культурної спадщини району необхідно підтримувати приватні ініціативи населення щодо створення осередків і демонстраційних центрів побуту та народної творчості, робити їх доступними для показу більш широким верствам населення.

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- організувати роботу зі збору та збереження експонатів культурної спадщини в селах Колядівка та Смолянинове на базі відділення Новоайдарського краєзнавчого музею;
- розробка та впровадження заходів з включення музеїв до туристичних маршрутів;
- організаційна підтримка створення садиби зі збереження традицій українського ткацтва в с. Дубове;
- організаційна підтримка створення садиб народної української вишивки та випічки хліба в с. Михайлівка.

Реалізація даної цілі буде доповнюватись заходами, передбаченими в рамках реалізації оперативної цілі «II.1.1 Створення умов для професійного зростання діячів культури та мистецтв» та стратегічної цілі «I.2. Розвиток туризму».

термін реалізації: до 2020 року  
основні виконавці: сектор культури Новоайдарської РДА, сільські ради сіл: Дубове, Михайлівка, Колядівка, Смолянинове  
партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону»  
джерела фінансування: власні кошти суб'єктів господарювання, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

#### Оперативна ціль II.1.4 Впровадження системи «е-культура»

Впровадження інформаційних технологій в усі сфери громадського життя є одним із пріоритетних напрямів державної політики України<sup>4</sup>.

Об'єднання закладів культури в єдину інформаційну мережу дасть можливість налагодити ефективну взаємодію між методичним кабінетом і сільськими клубами з метою збагачення репертуару, обміну кращими практиками, сценаріями проведення урочистих подій та створення нових творчих лабораторій.

Створення інформаційних ресурсів і розробка нових інформаційних продуктів закладів культури та музеїв району дозволить не тільки забезпечити доступ до культурного надбання творчих колективів, але й сприяти більш активній участі населення в соціально-культурному житті свого регіону.

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- організувати роботу з оцифрування матеріалів;
- забезпечити висвітлення інформації на офіційних сайтах району;
- продовжити співпрацю з проектом «Бібліоміст» з метою залучення наданої техніки для впровадження он-лайн трансляцій культурних заходів району;
- проводити навчальні заходи серед волонтерів з питань технічної підтримки он-лайн трансляцій та підготовки матеріалів для загального доступу.

Реалізація цілі також буде відбуватись у рамках реалізації заходів Програми інформатизації музеїв у Луганській області на 2011-2014 роки, затвердженої рішенням Луганської обласної ради від 03.09.2010 № 37/26

термін реалізації: до 2015 року  
основні виконавці: сектор культури Новоайдарської РДА, сільські ради  
партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону»  
джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

#### СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ II.2. ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ДЛЯ МОЛОДІ

Постійне впровадження нових технологій, інформатизація суспільства та доступ до різноманітних товарів і послуг через всевітню мережу Інтернет призвела до зміни відношення та традиційного уявлення щодо ролі знань та інформації в усіх сферах соціально-культурного, економічного та громадського життя. Основним фактором розвитку сучасного суспільства, основою для якісних перетворень та інвестиційної привабливості є освіта.

У Новоайдарському районі створені можливості для отримання дошкільної та середньої освіти: в населених пунктах району працюють 13 дитячих садочки<sup>5</sup>, 16 загальноосвітніх шкіл (в т.ч. 2 навчально-виховних комплексів-гімназії та 1 обласний навчально-реабілітаційний центр). На території району підготовку фахівців робітничих спеціальностей здійснює Новоайдарський професійний аграрний ліцей.

Реалізація цілі щодо підвищення якості освіти для молоді направлена на створення гідних соціально-побутових умов у закладах освіти, забезпечення учбового процесу сучасними методичними та інформаційними матеріалами, а також впровадження елементів «неформальної» освіти.

<sup>4</sup> Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» від 09.01.2007 № 537-V; Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні <http://www.dknii.gov.ua/2010-09-09-12-27-24/2012-02-15-12-04-21>

<sup>5</sup> Дитячі садочки працюють в смт Новоайдар (2 од.), с. Олексіївка, с. Михайлюки, с. Бахмутівка, с. Денежникове, с. Вовкодаєве, с. Колядівка, с. Гречишкіне, с. Райгородка, с. Новоохтирка, с. Дмитрівка, с. Смолянинове.



## ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ:

### Оперативна ціль II.2.1 Створення умов для отримання якісної освіти в учбових закладах району

З 2004 року Міністерство освіти України запровадило нову систему оцінки знань випускників загальноосвітніх шкіл – зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО). Особливістю незалежного оцінювання є те, що його результати відображають неупереджені дані щодо якості освіти, отриманої як у великих містах, так і маленьких селах, і зараховуються як результати вступних екзаменів до вищих навчальних закладів України.

Якісна шкільна освіта є першою ланкою до отримання тієї професії та кваліфікації, яка дозволить у майбутньому молодим спеціалістам бути конкурентними на ринку праці та надасть можливість до самореалізації та фінансової забезпеченості.

Новоайдарський район за результатами ЗНО з основних предметів (математика, історія України, українська мова) посів лише 22 місце у 2010 році, 17 місце – у 2011 та 20-21 місце – у 2012 році серед 31 міст і районів Луганської області.

Для підвищення якості освіти необхідно впроваджувати сучасні методичні та інформаційні технології, постійно підвищувати професійний рівень педагогічних кадрів, а також створювати рівні умови для отримання знань як для дітей з великих громад, так і віддалених сіл. Нажаль створити повноцінні умови для навчання дітей в малокомплектних школах, де навчається всього 30-50 дітей, не має можливості – не вистачає не тільки фінансових ресурсів для утримання шкільних будівель, забезпечення необхідними наочними матеріалами, але й підготувати професійні педагогічні кадри, які би могли якісно та доступно викладати шкільну програму, яка ускладнюється з кожним роком. Тому поступова реорганізація шкільних закладів та створення освітніх шкільних округів є вимушеним засобом для підвищення якості шкільної освіти.

Для віддалених населених пунктів, в яких школа була чи не єдиним місцем громадської активності населення, необхідно створювати умови для впровадження позашкільної («неформальної») освіти (див. оперативна ціль II.2.2 Розвиток «неформальної освіти»).

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- реорганізація шкільних закладів та створення освітніх шкільних округів;
- створення соціально-побутових умов у загальноосвітніх учбових закладах;
- забезпечення санітарно-гігієнічних вимог у приміщеннях учбових закладів району (встановлення внутрішніх санвузлів);
- підвищення якості харчування (облаштування харчових блоків);
- оснащення учбових кабінетів методичними і презентаційними матеріалами та обладнанням (обладнання для кабінетів з природно-математичних дисциплін, мультимедійне обладнання).

Реалізація цілі буде відбуватись в рамках реалізації заходів регіональної цільової програми «Освіта Луганщини. 2012-2016 роки», затвердженої рішенням Луганської обласної ради від 24.02.2012 № 10/27

|                       |                                                                   |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------|
| термін реалізації:    | до 2020 року                                                      |
| основні виконавці:    | відділ освіти, молоді та спорту Новоайдарської РДА, сільські ради |
| партнери:             | районна рада                                                      |
| джерела фінансування: | місцеві бюджети, міжнародна технічна допомога.                    |

### Оперативна ціль II.2.2 Впровадження системи «е-освіта»

В сучасних умовах господарювання отримання якісної освіти неможливе без використання інформаційних та комунікаційних технологій. Сучасні інформаційні ресурси вже дозволяють приймати участь у програмах дистанційного навчання та майстер-класах по самих різноманітних видах творчості, мистецтва та здійснювати покупки через мережу Інтернет.

Створення інформаційних ресурсів закладів освіти та бібліотек району забезпечить доступ до нових інформаційних і методичних матеріалів та розширить можливості молоді для отримання сучасної освіти, поліпшити свої комунікаційні та мовні навички.

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- вжити заходів щодо забезпечення якісним з'єднанням з мережею Інтернет в навчальних закладах;
- сприяти створенню можливості використання мультимедійних комплексів (ноутбук + проектор) під час проведення уроків, лекцій;
- впроваджувати в діяльність загальноосвітніх учбових закладів інтерактивні освітні та інформаційні програми (в т.ч. «шкільний щоденник», «шкільний журнал» тощо);
- проводити ознайомчі заняття для вчителів шкіл щодо переваг та можливостей застосування «е-навчання»;
- проводити на постійній основі інформаційно-практичні семінари щодо створення веб-сайтів тематичних сторінок та використання соціальних мереж;

- створити та постійно оновлювати базу електронної бібліотеки.

Реалізація цілі буде відбуватись у рамках реалізації заходів загальнообласних програм:

- Регіональної цільової програми «Освіта Луганщини. 2012-2016 роки», затвердженої рішенням Луганської обласної ради від 24.02.2012 № 10/27;
- Регіональної цільової програми створення єдиного інформаційного простору мережі шкільних бібліотек Луганської області на 2011-2015 роки, затвердженої рішенням Луганської обласної ради від 25.02.2011 № 3/13

термін реалізації: до 2016 року  
основні виконавці: відділ освіти, молоді та спорту Новоайдарської РДА, сільські ради  
партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону»  
джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

#### Оперативна ціль II.2.3 Розвиток «неформальної освіти»

Неформальна освіта, або освіта впродовж життя – це новий підхід для формування навичок молоді, які не в повній мірі формуються в закладах середньої та середньоспеціальної освіти. До таких знань та навичок можна віднести вміння долати конфлікти та приймати рішення, скоординувати та згуртувати роботу колективу. Неформальна освіта дозволяє на практиці працювати з темами відповідального лідерства в громаді, розвитку волонтерства та творчості. Весь освітній процес відбувається через так звані інтерактивні методики, що дозволяють перевести теоретичні знання в практичний досвід. У світовій та українській практиці відомі такі форми неформальної освіти як тренінги, дебати, рольові ігри тощо. Запровадження форм та методів неформальної освіти можливе в будь-якому підрозділі галузі освіти: дитячих садках, школах, професійно-технічних закладах та гуртках. Ефективно також впроваджувати елементи неформальної освіти в діяльності публічних бібліотек та будинків культури, які надають послуги молоді, що працює, або тимчасово непрацюючій молоді.

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- організувати навчання вмотивованих педагогів, керівників гуртків та бібліотекарів методам та формам неформальної освіти;
- налагодити партнерську взаємодію з громадськими організаціями Луганської області та інших регіонів України, які працюють у сфері неформальної освіти, та запроваджувати спільні освітні ініціативи для молоді;
- створення та підтримка діяльності молодіжних клубів та гуртків («Лідер», шкільні євроклуби тощо)

термін реалізації: постійно  
основні виконавці: відділ освіти, молоді та спорту Новоайдарської РДА, громадські організації району  
партнери: ЛОГО «Бізнес-клуб «Європейський вибір», ЛОБО «Фонд Громад Луганщини "Хорс"»  
джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

#### Оперативна ціль II.2.4 Залучення молоді до громадсько-культурного та економічного життя району

Віддаленість населених пунктів один від одного, відсутність різноманітня каналів поширення інформації створює однобоке уявлення у молодих людей щодо реального соціально-економічного розвитку району, діяльності державних установ та приватних підприємств, що в перспективі впливає на подальший вибір учбового закладу та майбутньої спеціальності.

Для того, щоб сучасна сільська молодь мала уявлення про реальний стан справ не тільки на ринку праці, але й роботу державних установ та органів місцевого самоврядування, та могла зорієнтуватись щодо своєї майбутньої спеціальності та бажаного місця праці, важливо організовувати екскурсії на сільськогосподарські та виробничі підприємства району та найближчих промислових міст – Северодонецька та Лисичанська, а також запроваджувати стажування в органах влади та інших установах.

Спілкування молодих людей як між собою, так і з успішними людьми району – підприємцями та держслужбовцями, не тільки допоможе визначитись у професійній орієнтації молодих людей, але й дасть зворотній зв'язок – керівництву компаній та установ оцінити комунікаційні та лідерські навички сучасних молодих людей та рівень їх володіння інформаційними технологіями.

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- запровадити програму стажування в органах виконавчої влади району та при Ресурсному центрі розвитку громад (РЦРГ);
- створити базу підприємств району, які мають можливість приймати учнів на практику та проводити виробничі екскурсії;

- розробити план-графік проведення екскурсій та проходження стажувань на підприємствах району для учнів, починаючи з 7-11 класів, та студентської молоді

термін реалізації: постійно до 2020 року  
основні виконавці: відділ освіти, молоді та спорту, відділ економічного розвитку та торгівлі, управління агропромислового розвитку Новоайдарської РДА, сільські та селищна ради  
партнери: Новоайдарська районна дитяча суспільно-гуманістична піонерська організація «Орлята» – районне відділення громадської організації «Лугарі», комунальна установа «Новоайдарський районний центр «Спорт для всіх» джерела фінансування: власні кошти суб'єктів господарювання, місцеві бюджети.

### СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ II.3. ПІДТРИМКА СПОРТИВНОГО РУХУ

Активізація занять фізичною культурою та спортом серед мешканців сільської місцевості, особливо дітей і молоді, залучення їх до ведення здорового способу життя й систематичних занять масовими видами спорту є невід'ємною частиною забезпечення гідних умов життя.

Діяльність сфери фізичної культури та спорту спрямована на постійне підвищення рівня здоров'я та фізичного розвитку населення. В районі є дитячо-юнацька спортивна школа, 1 стадіон, 1 кінноспортивна база, 19 спортивних залів, 52 ігрових спортивних майданчики. Працює 30 штатних працівників сфери фізичної культури та спорту. Розвивається 10 видів спорту. Пріоритетними для району є волейбол, футбол, вільна боротьба, легка атлетика. Розвиваються неолімпійські види спорту: армрестлінг, гирьовий та більярдний спорт, настільний теніс, шашки та шахи.

В Новоайдарі проводяться регіональні змагання з футболу «Шкіряний м'яч». Традиційними в районі є сільські спортивні ігри, участь у яких беруть збірні команди сільських та селищних рад.

Незважаючи на застарілу матеріально-технічну базу та недостатнє фінансування з боку держави, доказом життєздатності та духовної сили є успіхи на міжнародних, національних та обласних змаганнях мешканців району.

#### ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ:

##### Оперативна ціль II.3.1 Створення технічних умов для забезпечення фізичного виховання в загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах Новоайдарського району

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- ремонт та відновлення роботи спортивних залів та стадіонів у Новоайдарському районі;
- оновлення спортивного обладнання та спортивного інвентаря;
- здійснювати заходи щодо створення та облаштування спортивних майданчиків за місцем проживання та в місцях масового відпочинку громадян

термін реалізації: постійно до 2020 року  
основні виконавці: відділ економічного розвитку та торгівлі, відділ освіти, молоді та спорту, відділ містобудування, архітектури, ЖКГ та будівництва Новоайдарської РДА, сільські ради  
партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону»  
джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

##### Оперативна ціль II.3.2 Сприяння створенню та функціонуванню спортивних клубів при загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах Новоайдарського району

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- створити спортивні клуби в сільських загальноосвітніх закладах;
- забезпечити присутність кваліфікованого викладача в кожному спортивному клубі мінімум 1 раз на тиждень;
- розробити графік відвідувань сільських спортивних клубів кваліфікованими викладачами;
- проводити агітаційну роботу з населенням щодо залучення до здорового способу життя

термін реалізації: постійно до 2020 року  
основні виконавці: відділ освіти, молоді та спорту Новоайдарської РДА, сільські ради  
партнери: Новоайдарська районна дитяча суспільно-гуманістична піонерська організація «Орлята» – районне відділення громадської організації «Лугарі», комунальна установа «Новоайдарський районний центр «Спорт для всіх»  
джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

### Оперативна ціль II.3.3 Проведення щорічних спортивно-масових заходів

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- проводити на постійній основі змагання з футболу «Шкіряний м'яч»;
- проводити районні сільські ігри;
- проводити ігри, присвячені пам'яті героям спорту;
- проводити змагання з футболу – Кубок Перемоги, присвячені до Дня 9 травня;
- проводити змагання до державних свят – Дня захисника Вітчизни та Міжнародного жіночого дня

термін реалізації: щорічно

основні виконавці: виконком Новоайдарської селищної ради, відділ економічного розвитку та торгівлі, відділ освіти, молоді та спорту Новоайдарської РДА

партнери: Новоайдарська районна дитяча суспільно-гуманістична піонерська організація «Орлята» – районне відділення громадської організації «Лугарі», комунальна установа «Новоайдарський районний центр «Спорт для всіх»

джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

### СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК III «ЕФЕКТИВНІСТЬ»

В умовах обмеженості фінансових ресурсів і постійного скорочення державного фінансування на утримання соціально-побутової інфраструктури району необхідно впроваджувати нові підходи до управління територією та використання наявних природних ресурсів. Підвищення ефективності державного і муніципального управління, надання соціально-побутових та адміністративних послуг населенню, впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, енерго- та ресурсозбереження є необхідними умовами сталого розвитку території та покращення життя населення.

Основні проблеми:

- обмеженість власних ресурсів для модернізації (реконструкції) енергетичної інфраструктури;
- неефективне використання природних ресурсів;
- наслідки негативного впливу господарської діяльності на навколишнє середовище;
- слабо розвинена діяльність ОСН у Новоайдарському районі;
- потреба в розвитку та підтримці довіри громадян до органів місцевого самоврядування та інших органів влади.

#### СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ III.1 ВПРОВАДЖЕННЯ ПРАКТИК ЕЛЕКТРОННОГО ВРЯДУВАННЯ В ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Мешканці району у своєму повсякденному житті стикаються з необхідністю оформлення різних довідок, дозволів, необхідних для оформлення державної соціальної допомоги, затвердження проектів землеустрою, відведення земельних ділянок, реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності тощо. У зв'язку з тим, що процедура оформлення тих чи інших свідоцтв, довідок вимагає підготовки цілого пакету додаткових документів, мешканцям району приходится по декілька разів відвідувати різні державні установи для отримання додаткових консультацій чи роз'яснень та самих документів. Для мешканців найбільш віддалених сіл (таких як с. Колядівка, с. Вовкодаєве, с. Михайлюки, с. Муратове, с. Чабанівка) приходится долати відстані понад 30 км.

Забезпечення доступу населення до інформації та спрощення отримання різних адміністративних послуг є одним із пріоритетів державної політики України. На національному рівні прийнято Закон України «Про адміністративні послуги»<sup>6</sup>, яким передбачено створення центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП) у всіх містах обласного значення та районних центрах України до 1 січня 2014 року.

Також на державному рівні активно впроваджується політика інформатизації суспільства та концепція «Good Governance» – належного врядування. Основна мета якої є підвищення ефективності роботи органів місцевого самоврядування та покращення якості обслуговування мешканців. Наявна законодавча база розвитку електронного управління<sup>7</sup> та впровадження єдиної системи електронного документообігу дозволить оптимізувати роботу органів місцевого самоврядування та державних установ і значно прискорить процес взаємодії між різними структурами.

#### ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ:

##### Оперативна ціль III.1.1 Створення центру надання адміністративних послуг (ЦНАП)

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- визначити перелік органів виконавчої влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування та суб'єктів надання адміністративних послуг, які надаватимуть адміністративні послуги в ЦНАП;
- визначити перелік адміністративних послуг, які надаватимуться через центр надання адміністративних послуг;
- затвердити формуляр Реєстру адміністративних послуг;
- розробити та затвердити Положення про центр надання адміністративних послуг;
- розробити та затвердити на кожну адміністративну послугу інформаційні картки;
- розробити та затвердити технологічні картки адміністративних послуг, що містять інформацію про порядок надання адміністративної послуги суб'єктом надання такої послуги;
- визначити і підготувати приміщення для ЦНАП та обладнати необхідну кількість робочих місць для адміністраторів і суб'єктів надання адміністративних послуг;
- розробити Регламент роботи ЦНАП, в тому числі чітко визначити процедуру надання послуг в ЦНАП;
- розробити та затвердити посадові інструкції працівників ЦНАП;
- сформувати вимоги до електронної бази даних та програмного забезпечення ЦНАП;
- облаштувати у місцях прийому інформаційні стенди з питань отримання АП;
- забезпечити створення та функціонування веб-сайтів з інформацією про АП;

6 Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 № 5203-VI

7 Концепція розвитку електронного управління в Україні, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.12.2010 № 2250-р.

- забезпечити прийом суб'єктів звернень за графіком (не менше 40 годин на тиждень, у тому числі в суботу – не менше шести годин);
- створити для споживачів адміністративних послуг умови щодо отримання в приміщенні ЦНАП супутніх послуг (копіювання документів, банківські послуги тощо).
- забезпечити видання довідково-інформаційних матеріалів про адміністративні послуги та безоплатно поширювати їх у приміщеннях, в яких здійснюється прийом суб'єктів звернень;
- облаштувати скриньку для висловлення суб'єктами звернень зауважень і пропозицій щодо якості надання адміністративних послуг

термін реалізації: до 01.01.2014  
основні виконавці: Новоайдарська районна рада, відділ економічного розвитку та торгівлі, управління соціального захисту населення, фінансове управління, відділ містобудування, архітектури, ЖКГ та будівництва, архівний відділ Новоайдарської РДА, сільські та селищна ради  
партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону»  
джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

### **Оперативна ціль III.1.2 Освоєння технологій інтерактивної взаємодії органів місцевого самоврядування з громадянами і суб'єктами господарювання**

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- сприяти створенню умов для проведення високошвидкісного Інтернету у віддалені села;
- визначити тип програмного забезпечення для впровадження електронного врядування між органами влади, впровадження його на території Новоайдарського району;
- систематично проводити навчальні заходи для працівників органів місцевого самоврядування щодо вдосконалення користування програмного забезпечення та інформаційних технологій;
- забезпечити необхідною комп'ютерною та оргтехнікою всі сільські ради району;
- створити по кожному населеному пункту району в електронному вигляді інформаційну базу з питань історико-культурної спадщини;
- забезпечити передачу електронних документів (інформаційної бази) в архіві для їх довгострокового зберігання, підтримка в актуалізованому стані та надання доступу до них

термін реалізації: постійно  
основні виконавці: Новоайдарська районна рада, сільські і селищна ради, відділ економічного розвитку та торгівлі, фінансове управління, архівний відділ Новоайдарської РДА  
партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону»  
джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

### **СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ III.2 ВПРОВАДЖЕННЯ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ОБ'ЄКТАХ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ**

В Україні за останні 5-10 років суттєво загострились проблеми із забезпечення своїх власних потреб енергетичними ресурсами. Україна забезпечує себе первинними ресурсами лише на 61%, а 39% складає дефіцит, який забезпечується імпортуванням енергоресурсів з інших країн.

З метою забезпечення власної енергонезалежності на національному рівні розроблені нові підходи до енергетичної політики України та впровадження енергоощадних технологій, які були освітлені в Енергетичній стратегії України на період до 2030 року<sup>8</sup>, а конкретні механізми – в Державній цільовій економічній програмі з енергоефективності<sup>9</sup> на 2010-2015 рр. Зокрема, визначені наступні завдання:

- використання енергії сонця та геотермальної енергії;
- розвиток вітроенергетики, малої гідроенергетики і біоенергетики;
- виробництво та використання біопалива;
- здійснення заходів щодо зменшення обсягу споживання енергоресурсів установами, які утримуються за рахунок коштів державного бюджету;
- зниження рівня забруднення навколишнього природного середовища;
- популяризація серед широких верств населення через засоби масової інформації ефективного та ощадливого споживання паливно-енергетичних ресурсів, включення відповідних питань до програм навчальних закладів, утворення регіональних центрів інформування громадськості.

8 <http://www.enercee.net/ukraine/energy-policy.html>.

9 <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/447-2011-n>.

На сільському рівні особливо актуальною стає проблема із фінансуванням та забезпеченням паливно-енергетичними ресурсами об'єктів соціальної сфери – дитячих садків, навчальних та медичних закладів. Тому заходи із енергозбереження дозволяють не тільки отримати економію бюджетних ресурсів на 15-30%<sup>10</sup>, але й значно покращити умови життя населення.

Засвоєні природно-кліматичними умовами Новоайдарський район є достатньо привабливим для використання як енергії вітру (середня швидкість вітру в районі складає 5 м/с), так і сонця й землі (геліоенергетика) та змішаних гібридних (сонячно-вітрових) установок для енергозабезпечення об'єктів. Використання сучасних технологій з використання НДЕ дозволяє не тільки знизити витрати на експлуатацію об'єктів, але й знизити енергозалежність від постачальників енергоресурсів.

Для запровадження нових технологій із енергозбереження та використання НДЕ на об'єктах соціально-побутової сфери та житлового господарства необхідна демонстраційна та інформаційно-роз'яснювальна діяльність щодо особливостей застосування різних технологічних рішень на тих чи інших об'єктах.

## ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ:

### Оперативна ціль III.2.1 Підвищення енергоефективності об'єктів соціальної сфери, в т.ч. із використання альтернативних джерел енергії

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- здійснити моніторинг об'єктів соціальної сфери, що потребують значних покращень стану енергоефективності та економії бюджетних ресурсів на їх утримання;
- провести технічне обстеження найбільш затратних об'єктів, з точки зору бюджетних витрат на їх утримання, та розробити рекомендації щодо впровадження конкретних енергоефективних заходів;
- провести енергоаудит та розробити енергопаспорти об'єктів, для яких ефективним є впровадження енергопродукуючих технологій

термін реалізації: 2013-2014 роки

основні виконавці: відділ економічного розвитку та торгівлі, фінансове управління, відділ містобудування, архітектури, ЖКГ та будівництва, управління агропромислового розвитку Новоайдарської РДА

партнери: ПРООН, ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону», місцеві ГО

джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

### Оперативна ціль III.2.2 Впровадження енергоефективних технологій на об'єктах вуличного освітлення

Одним із напрямів модернізації систем вуличного освітлення є використання сонячної енергії. Дмитрівська, Штурмівська, Олексіївська, Гречишкінська та Денежниківська сільські ради планують на своїх територіях реалізувати проекти щодо вуличного освітлення з використанням сонячної енергії.

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- визначити перелік вулиць;
- визначити партнерів та термін реалізації;
- розробити проект впровадження заходів з освітлення вулиць в темний час доби з використанням сонячної енергії;
- підготувати проектні заявки для подання на конкурси проектів та програм з технічної підтримки

термін реалізації: 2013-2020 роки

основні виконавці: відділ економічного розвитку та торгівлі, відділ містобудування, архітектури, ЖКГ та будівництва Новоайдарської РДА, Дмитрівська, Штурмівська, Олексіївська та Денежниківська сільські ради

партнери: ПРООН, ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону», місцеві ГО

джерела фінансування: місцеві бюджети.

<sup>10</sup> Здійснення заходів з енергозбереження таких як заміна старих дерев'яних вікон на металопластикові, утеплення стелі, заміна опалення та запасних дверей дозволяє зменшити витрати на опалення 1 м кв. з 62 грн до 52 грн, та щорічно економити понад 27 тис. грн для опалення приміщення площею 2589 м кв. (джерело – «Характеристика енергоефективності об'єкту Новорозсошанська ЗОШ, Новоайдарський район»).

Використання світлодіодних ламп із використанням сонячних батарей на 25 стовпах вуличного освітлення дозволяє заощаджувати щонайменше 37 тис. грн на рік (джерело – «Характеристика енергоефективності об'єкту «Модернізація вуличного освітлення с. Фашівка, Антрацитівський район»).

**Оперативна ціль III.2.3 Впровадження сучасних енергоефективних технологій для здійснення виробничої діяльності**

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- сприяти поінформованості місцевих суб'єктів виробничої діяльності щодо переваг використання енергоефективних комплексів;
- підтримка та сприяння отримання коштів від Луганської обласної ради для закупки енергоефективних комплексів.

Реалізація даної цілі також буде відбуватись у рамках Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 № 4618-VI в частині фінансової державної підтримки суб'єктів малого і середнього підприємництва щодо часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію проектів.

термін реалізації: постійно протягом реалізації Стратегії  
основні виконавці: відділ економічного розвитку та торгівлі, управління агропромислового розвитку, фінансове управління Новоайдарської РДА  
партнери: Луганська обласна рада  
джерела фінансування: власні кошти суб'єктів господарювання, місцеві бюджети.

**Оперативна ціль III.2.4 Формування у суспільній свідомості принципів сталого розвитку та енергозбереження**

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- проведення агітаційної роботи серед місцевого населення щодо раціонального використання паливно-енергетичних ресурсів;
- розробка Положення та проведення районного конкурсу;
- створення соціального ролика про необхідність раціонального використання паливно-енергетичних ресурсів;
- проведення уроків з енергозбереження під час класних часів у загальноосвітніх навчальних закладах

термін реалізації: до 2020 року  
основні виконавці: відділ освіти, молоді та спорту Новоайдарської РДА, сільські ради  
партнери: місцеві громадські організації, загальноосвітні школи  
джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

**СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ III.3 ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ**

Новоайдарський район має значний потенціал природних та рекреаційних ресурсів (є джерела питної води та корисні копалини, в т. ч. мергель, глина, пісок). На території Смоляннівської та Чабанівської сільських рад є родовища газу природного, нафти. Недалеко від села Муратове відкрито газоконденсатне родовище. У північно-східній частині району розташовані заповідні землі Стрілецького степу, на заході — масиви хвойного лісу. На території району є 11 об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 1952,4381 га. Через район протікає одна із найчистіших річок України — Айдар.

Раціональне використання земельних ресурсів, охорона родючості ґрунтів, зменшення впливу видобутку корисних копалин на довкілля, ліквідація стихійних звалищ та зменшення впливу господарської діяльності на навколишнє середовище, поліпшення екологічного стану річки Айдар є важливими напрямками діяльності як органів державної влади району та органів місцевого самоврядування, так і громадських організацій району.

**ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ:**

**Оперативна ціль III.3.1 Поліпшення екологічного стану річки Айдар**

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- встановлення водоохоронних зон річки Айдар;
- проведення берегоукріплювальних робіт зеленими насадженнями;
- усунення річкових затворів, які створюються із повалених стовбурів дерев, гілок та побутового бруду;
- проведення екологічних акцій щодо поліпшення екологічного стану річки

термін реалізації: постійно  
основні виконавці: сільські ради сіл: Штормове, Співаківка, Гречишкіне та Денежникове  
партнери: ГО «Акація», ГО «Фенікс», ГО «Прогрес», ГО «Новатор»  
джерела фінансування: власні кошти суб'єктів господарювання, місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.



**Оперативна ціль III.3.2 Реконструкція систем водопостачання та водовідведення населених пунктів Новоайдарського району**

Після припинення дії концесійної угоди з ТОВ «Луганськвода» необхідно визначити нову систему управління водо-каналізаційним господарством району, також необхідно враховувати зміни в законодавстві щодо використання свердловин.

Перелік завдань та заходів буде визначений у районній цільовій програмі з реконструкції водопостачання та каналізації на 2013-2014 роки в смт. Новоайдар.

Реконструкція систем водопостачання смт. Новоайдар, с. Гречишкіне, с. Чабанівка, с. Переможне, с. Чистопілля, с. Дубове, с. Колядівка, с. Райгородка, с. Михайлюки, с. Вовкодаєве буде відбуватись у рамках реалізації регіональної програми енергоефективності Луганської області на 2011-2015 роки, затвердженої рішенням Луганської обласної ради від 22.10.2010 № 39/7

термін реалізації: 2013-2020 роки  
основні виконавці: сільські ради  
партнери: Новоайдарська РДА, районна рада, Луганська обласна рада  
джерела фінансування: місцеві бюджети.

**Оперативна ціль III.3.3 Забезпечення ефективним водопостачанням сільського господарства**

Сільське господарство є основним видом господарської діяльності Новоайдарського району. В природно-кліматичних умовах Луганської області ефективне ведення сільськогосподарської діяльності можливе при забезпеченні систематичного поливу земель сільськогосподарського призначення.

Для створення сприятливих умов для розвитку сільського господарства району та ефективного використання водних ресурсів необхідно здійснити реконструкцію наявних меліоративних систем (які залишились у спадок від комунальних господарств) та стимулювати використання систем крапельного зрошення.

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- сприяти вирішенню питання щодо передачі водосховищ до власності підприємств сільськогосподарського призначення;
- проведення спостережень, збір, аналіз та опрацювання інформації про еколого-меліоративний стан земель, технічний стан зрошувальних систем;
- надання землевласникам, землекористувачам та суб'єктам господарської діяльності інформації про реальний стан меліорованих земель;
- сприяти впровадженню системи крапельного зрошення.

Перелік завдань буде доповнюватись у відповідності до Комплексної програми розвитку водогосподарсько-меліоративного комплексу в Луганській області на 2013-2021 роки.

термін реалізації: до 2020 року  
основні виконавці: управління агропромислового розвитку Новоайдарської РДА, сільські ради  
партнери: суб'єкти сільськогосподарської діяльності  
джерела фінансування: власні кошти суб'єктів господарювання, місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

**Оперативна ціль III.3.4 Сприяння впровадженню системи роздільного збору та сортуванню відходів життєдіяльності**

Для більшості населених пунктів району існують організаційні та технічні проблеми з організацією збору, вивозу та складування сміття. Більшість населених пунктів району не мають підпорядкованих чи власних комунальних підприємств, які б займалися збором сміття. Ліцензію на збір сміття має тільки одне підприємство в смт. Новоайдар – КП «Новоайдарське СКП».

Надто проблемним для району залишається питання щодо складування сміття. На території земель Бахмутівської сільської ради знаходиться єдиний полігон в районі, який відповідає технічним умовам: наявність освітлення, огороження, дороги з твердим покриттям тощо.

Тільки в селах Чабанівка та Денежникове налагоджена робота по збору та сортуванню сміття для ПП «ПАКТ», м. Сєвєродонецьк.

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- вдосконалити нормативно-правову базу у сфері поводження з відходами споживання на місцевому рівні;
- розробити комплексну схему збору відходів споживання на території Новоайдарського району;
- створення сприятливих умов для роботи підприємств у сфері поводження з відходами;

- розробити заходи щодо підвищення екологічної культури та ступені залучення населення в питаннях поводження з відходами споживання

термін реалізації: постійно  
основні виконавці: Новоайдарська районна рада, сільські ради, відділ містобудування, архітектури, ЖКГ та будівництва Новоайдарської РДА  
партнери: ПП «ПАКТ», м. Сєвєродонецьк  
джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

**Оперативна ціль III.3.5 Зменшення впливу господарської діяльності та життєдіяльності на навколишнє середовище**

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- впровадження заходів з охорони родючості ґрунтів:
  - о рекультивация порушених земель;
  - о хімічна меліорація кислих ґрунтів;
  - о використання торфу на добриво;
  - о агрохімічне обстеження земель;
- стимулювання та підтримка впровадження технологій більш чистого виробництва об'єктами господарської діяльності з метою зменшення питомих показників утворення відходів, зокрема небезпечних;
- вжити заходів щодо ремонту/відновлення очисних споруд, у т.ч. встановлення автономних біоканалізаційних установок на об'єктах соціальної інфраструктури

термін реалізації: постійно до 2020 року  
основні виконавці: відділ містобудування, архітектури, ЖКГ та будівництва, управління агропромислового розвитку Новоайдарської РДА, сільські ради  
партнери: районна та обласна ради, місцеві ГО  
джерела фінансування: власні кошти суб'єктів господарювання, місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

**Оперативна ціль III.3.6 Підвищення екологічної свідомості населення**

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- проводити лекції щодо негативного впливу господарської діяльності та життєдіяльності на навколишнє середовище;
- сприяти виданню навчальних та науково-популярних фільмів, посібників, плакатів, буклетів, фотоальбомів на конкурсній основі разом із громадськими організаціями;
- впровадити проведення екологічних днів, конкурсів за визначеними напрямками щодо стану річки Айдар;
- організація тематичних екологічних сторінок у періодичних виданнях та на офіційних сторінках Новоайдарського району за участю громадськості;
- брати участь у проведенні всеукраїнських та міжнародних громадських акцій та екологічних ініціатив (таких як «Зробимо Україну чистою!», «Європейські Дні Сонця» тощо).

термін реалізації: постійно  
основні виконавці: відділ економічного розвитку та торгівлі, управління соціального захисту населення, відділ освіти, молоді та спорту, служба у справах дітей, сектор культури Новоайдарської РДА, сільські ради  
партнери: місцеві громадські організації  
джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

**СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ III.4 ПІДВИЩЕННЯ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ПІДТРИМКА ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВ**

В українському суспільстві вже понад 20 років неурядові громадські організації (так названі організації «третього сектору») є самими динамічними та інноваційними структурами, які завдяки власній ініціативі знаходять найбільш оптимальні та інноваційні рішення щодо вирішення проблем своєї громади, ефективного використання власних та залучення додаткових ресурсів.

У Новоайдарському районі ефективність своєї діяльності та конструктивної співпраці з місцевою владою вже показали 4 сільські громадські організації. Їх активісти безпосередньо приймають участь у покращенні соціально-побутових умов свого населення шляхом реалізації інфраструктурних проектів у рамках співпраці з Проектом ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду».

Для того, щоб місцеві громадські організації та ініціативи використовували як можна більше можливостей для розвитку, необхідно постійно підвищувати їх професійний рівень, активно приймати участь у всеукраїнських та міжнародних заходах та мережах.

#### ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ:

##### Оперативна ціль III.4.1 Підтримка самоорганізації населення через створення та організацію роботи різних форм неприбуткових організацій та залучення їх до впровадження локальних проектів на місцевому рівні

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- забезпечити підтримку проектів неприбуткових організацій (НПО), спрямованих на розвиток місцевої громади;
- сприяти налагодженню співпраці між органами місцевої влади та НПО шляхом підписання меморандумів про співпрацю;
- організовувати навчальні заходи щодо підвищення організаційного та професійного розвитку місцевих активістів

термін реалізації: постійно

основні виконавці: Новоайдарська районна рада, відділ економічного розвитку та торгівлі, фінансове управління інші структурні підрозділи Новоайдарської РДА, сільські, селищна ради

партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону», ЛОБО «Фонд Громад Луганщини "Хорс"»

джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

##### Оперативна ціль III.4.2 Підвищення оперативного впливу територіальної громади на вирішення місцевих проблем

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- забезпечити присутність НПО під час проведення сесій районної, селищної та сільських рад;
- забезпечити НПО інформацією про форми і методи діяльності по реалізації повноважень, організаційна підтримка заходів НПО

термін реалізації: до 2020 року

основні виконавці: Новоайдарська районна та селищна ради, сільські ради, Новоайдарська РДА

партнери: районна газета «Вестник Новоайдарщины»

джерела фінансування: місцеві бюджети.

##### Оперативна ціль III.4.3 Популяризація діяльності неприбуткових організацій серед жителів району

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- організувати проведення інформаційної кампанії з висвітлення діяльності НПО;
- сприяти проведенню візитів з обміну досвідом роботи НПО як на території району, так і за його межами;
- проводити дні дитячого самоврядування в загальноосвітніх закладах

термін реалізації: до 2020 року

основні виконавці: відділ освіти, молоді та спорту, служба у справах дітей, сектор культури Новоайдарської РДА, сільські та селищна ради

партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону»

джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.

##### Оперативна ціль III.4.4 Вдосконалення механізмів діяльності НПО

Пріоритетними завданнями та заходами в рамках реалізації даної цілі є:

- створення ефективної системи відбору та навчання керівників і активістів НПО;
- проведення навчальних заходів з професійного вдосконалення посадових осіб органів місцевого самоврядування, що працюють з НПО;
- розробити систему мотивації найбільш активних НПО

термін реалізації: постійно

основні виконавці: відділ економічного розвитку та торгівлі, відділ освіти, молоді та спорту, служба у справах дітей, сектор культури та туризму Новоайдарської РДА, сільські та селищна ради

партнери: ГО «Агентство стійкого розвитку Луганського регіону»

джерела фінансування: місцеві бюджети, спонсорська та міжнародна технічна допомога.